

7-8866

**T.C.
GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI**

Sayı : B.21.0.GGM.0.01.610-345

.../9/2012

Konu : Soru Önergesi (7/8866)

27.09.2012 * 20057

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 24/8/2012 tarihli ve A.01.0.KKB.0.10.00.00-120.07-[7/8866]-123143-81804 sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde alınan, Malatya Milletvekili Sayın Veli AĞBABA tarafından tevcih edilen 7/8866 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Hayati YAZICI
Bakan

Ek: Soru önergesi cevabı (4 sayfa).

Malatya Milletvekili Sayın Veli AĞBABA'ya Ait 7/8866 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

1) Kayısı, Ülkemizin geleneksel ürünlerinden birisi olup Türkiye, kuru kayısı üretimi ve ihracatında Dünyada lider konumdadır.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'ndan edinilen bilgiler doğrultusunda; kayısı üretimimiz son 9 yılda önemli artış göstermiş olup 2002 yılında kayısı üretimi, 315.000 ton iken; 2011 yılında % 106 artarak 650.000 tona ulaşmıştır. 2012 yılı "I. Tahmini"ne göre ise kayısı üretimimiz, 760.000 ton olarak açıklanmıştır. Yine anılan Bakanlıktan alınan bilgiler doğrultusunda; Ülkemizin kuru kayısı ihracatı, 2002 yılında 67.000 ton ve bunun değeri 101 milyon Dolar iken, 2011 yılında ihracat miktarı 90.000 tona, ihracat değeri ise 361 milyon Dolara yükselmiştir.

Öte yandan; ihracatçıları örgütlendirmek ve işbirliğini geliştirmek suretiyle ihracatı artırarak ekonomik gelişmeye katkıda bulunmak amacıyla, ihracatçı birlikleri; 5910 sayılı "**Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun**" hükümleri çerçevesinde kurularak, faaliyet göstermektedir. İhracatçı birliklerinin kurulması sürecinde, söz konusu Kanunun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmış bulunan "**Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yönetmelik**"in 4 üncü maddesinde yer verilen;

"Birlikler, aynı sektörde faaliyet gösteren ve son iki takvim yılı itibarıyla ortalama yıllık ihracatları; tarım ile ilgili sektörlerde 100 milyon ABD dolarının, sanayi ve madencilik ile ilgili sektörlerde 200 milyon ABD dolarının altında olmamak kaydıyla, ilgili sektörün son iki takvim yılındaki ortalama yıllık ihracatının yüzde yirmisinin üzerinde olan en az yetmişbeş ihracatçının, ihracatlarını gümrük beyannameleri ile tevsik ederek veya resmi dış ticaret kayıtları ile teyit edilerek TİM'e yapacakları başvuruya istinaden; TİM'in teklifi ve Bakanlık onayı ile kurulur. Kurulacak birliğin gelirlerinin giderlerini karşılaması esastır." hükmü esas alınmaktadır.

Diğer taraftan; tarımsal alanda faaliyet gösteren üreticilerin ürünlerini daha iyi koşullarda değerlendirmesini sağlayabilmek amacıyla başta kooperatifçilik olmak üzere çeşitli biçimde örgütlenmelerini sağlayacak düzenlemeler bulunmaktadır.

5200 Sayılı "Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu" kapsamında kurulan üretici birliklerinin, kuruluş, işleyiş ve denetimi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup anılan Kanunun amacı, bahse konu Kanunun 1 inci maddesinde "*üretimi talebe göre plânlamak, ürün kalitesini iyileştirmek, kendi mülkiyetine almamak kaydıyla pazara geçerli norm ve standartlara uygun ürün sevk etmek ve ürünlerin ulusal ve uluslararası ölçekte pazarlama gücünü artırıcı tedbirler almak üzere tarım üreticilerinin, ürün veya ürün grubu bazında bir araya gelerek, tüzel kişiliği haiz tarımsal üretici birlikleri kurmalarını sağlamak.*" olarak hüküm altına alınmıştır.

Yine, 4572 sayılı "Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun" kapsamında kuruluş, denetim ve işleyişleri Bakanlığımca yerine getirilen tarım satış kooperatifleri ve birlikleri de, üretici ortakların karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle mesleki faaliyetleri ile ilgili ihtiyaçlarını sağlamak, ürünlerini daha iyi şartlarla değerlendirmek ve

ekonomik menfaatlerini korumak amacıyla kurdukları kooperatif örgütleridir. Bahse konu 4572 sayılı Kanunun 1 inci maddesinin üçüncü fıkrası; *“Bir tarım satış kooperatifinin kurulabilmesi için en az otuz üreticinin, bir tarım satış kooperatifleri birliğinin kurulabilmesi için en az üç tarım satış kooperatifinin bir araya gelmesi şarttır.”* hükmünü amirdir.

Görüldüğü gibi her iki Kanun çerçevesinde üreticilerin güçlerini birleştirerek üretici birliği veya kooperatif kurmaları mümkün bulunmakla birlikte; bu yönde bir talep gelmesi halinde konu Bakanlığımca değerlendirilecektir. Ancak, bugüne kadar Bakanlığımıza bu amaçla ulaşan herhangi bir müracaat bulunmamaktadır.

Bununla birlikte; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından da tarımsal örgütlenmenin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yürütülmekte olup Malatya ilindeki kayısı üreticileri tarafından 5200 sayılı “Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu” kapsamında kayısı üreticileri birliği için kuruluş talebi geldiği takdirde, talebin incelenerek şartlar sağlandığı takdirde kuruluş işleminin gerçekleştirilebileceği anılan Bakanlıkça bildirilmiştir.

2) Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca, kayısı üreticilerimize önemli destekler sağlanmakta olup anılan Bakanlıktan alınan bilgiler doğrultusunda, konuyla ilgili olarak söz konusu Bakanlıkça yürütülen bazı çalışmalara aşağıda yer verilmektedir.

- Üretimde girdi maliyetlerinin düşürülmesi amacıyla Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilere, tam veya yarı bodur meyve fidanı ile en az 5 dekar, diğer meyve fidanı türlerinde ise en az 10 dekar alanda, sertifikalı veya standart meyve fidanı kullanarak yeni tesis ettikleri bağ ve bahçeler için alan bazlı hibe şeklinde destekleme ödemesi yapılmaktadır. Sertifikalı fidan desteklemesi uygulaması ile; 2005-2010 yılları arasında 109.896 dekar alanda yeni kayısı bahçesi tesis edilmiş ve üreticilerimize 7,8 Milyon TL destekleme ödemesi yapılmıştır.
- Kayısı üreticilerimizin girdi maliyetlerinin düşürülmesi, dış pazarda rekabet güçlerinin artırılması, üretimde sürekliliğin sağlanabilmesini temin için; mazot, gübre ve toprak analizi destekleri verilmekte olup organik tarım ve iyi tarım uygulamaları da desteklenmektedir.
- 2006 yılında başlatılan Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında, depolama, ürün işleme, paketlenme ve ambalajlama ile makine-ekipman alımlarına % 50 hibe desteği verilmekte olup bu çerçevede kayısıya yönelik yatırımlar da desteklenmektedir.
- Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından birçok tarımsal alanda düşük faizli kredi kullandırılmakta olup bitkisel üretim kapsamında verilen düşük faizli tarımsal kredilerden kayısı üreticilerimiz de faydalanabilmektedir.

Ayrıca, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı’nca, “Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli” kapsamında; meyvecilikte üretim ve kalite artışının sağlanması, maliyetlerin azaltılması ile ihracat oranının artırılması, modern meyveciliğin geliştirilmesi amacıyla havza faaliyetleri içerisinde meyvecilik havzaları çalışmaları başlatılmıştır. Havza çalışmalarında, arz ve talep dengeleri gözetilerek iç ve dış pazar ihtiyacını karşılayabilecek ekonomik ve ekolojik olarak en uygun meyve yetiştiriciliğinin taze tüketimin yanında sanayi ihtiyacının da karşılanabileceği belli havzalarda belli sayıda meyvenin yetiştiriciliğinin

yoğunlaştırılması planlanmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında kayısı da yer almakta olup söz konusu çalışmalar ile kayısı üretimimizin artırılması amaçlanmaktadır.

Öte yandan; Ekonomi Bakanlığı'na,

- Ülkemizde tarım ürünlerine yönelik ihracat teşviklerinin, tarım ürünlerinin ticaretini uluslararası kurallara bağlayan “Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Tarım Anlaşması” çerçevesinde sağlanmakta olduğu,
- DTÖ Tarım Anlaşması'nın ihracat sübvansiyonlarının düzenlendiği V'inci bölüm 8 inci maddesi uyarınca; ülkelerin, Anlaşma ile uyumlu sübvansiyon sağlama yükümlülüğünü üstlendikleri,
- Bu kapsamda; ülkelerin, taahhüt listelerinde belirttikleri ürünler için taahhütte bulundukları meblağ ve miktarlar çerçevesinde ihracat sübvansiyonları sağlamalarının öngörüldüğü,
- Ülkemiz taahhüt listesinin, 44 mal grubu ile sınırlı bulunduğu ve taze ve kuru kayısı ürünlerinin ihracat iadesi taahhütlerimiz arasında yer almadığı,
- Diğer taraftan; muhtelif işlenmiş kayısı ürünleri (0811.90 veya 2008.50 tarife alt pozisyonları ile ihraç edilmesi halinde) için DTÖ Anlaşması çerçevesinde hazırlanan, “2012/2 Sayılı Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımlarına İlişkin Para-Kredi Koordinasyon Kurulu Tebliği”ne göre 78-75 \$/ton arasında değişen oranlarda ihracat iadesi desteği sağlandığı bildirilmiştir.

3) Konuyla ilgili olarak; Bakanlığımın herhangi bir görev ve sorumluluğu bulunmamakla beraber, Malatya Ticaret Borsasından alınan 4/9/2012 tarihli ve 241 sayılı yazıda; İstanbul'da düzenlenen “Malatya Tanıtım Günleri” kapsamında Malatya Ticaret Borsası, Malatya Ticaret ve Sanayi Odası, Malatya Ziraat Odası ve Türk Hava Yolları (THY) Yönetim Kurulu Başkanları ile Malatya Milletvekili Sayın Öznur ÇALIK'ın iştirakleriyle 29/8/2012 tarihinde gerçekleştirilen toplantıda, Malatya kayısının tanıtımı amacıyla tüm dünyada 200 noktaya uçan THY tarafından 300 milyona yakın yolcuya Malatya kayısının ikram edilmesi hususunda mutabık kalındığı, bu tanıtım faaliyetlerinin yakın zamanda hayata geçirileceği belirtilmektedir.

Diğer taraftan; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca, kayısı ile ilgili tüm kuruluşların ve özel sektörün konu ilgili olarak ortak çalışmalar yapmaları ve tanıtım için gerekli plan ve programları uygulamaya koymaları konusunda ilgili kuruluşlarca işbirliği yapıldığı ve diğer kurumlar tarafından yürütülen çalışmalara katılım ve destek sağlandığı bildirilmiştir.

Bununla birlikte; uluslararası piyasalarda Ülkemiz menşeli kuru meyve ürünlerine yönelik talebin artırılması ve yurt içi tüketimde istikrarlı bir artış eğiliminin tesisi amacıyla gerekli tanıtım faaliyetlerinin uygulamaya konulabilmesini teminen, ilgili ihracatçı birliği koordinasyonunda gerekli çalışmalar da Ekonomi Bakanlığınca sürdürülmektedir.

4) 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanununun 28 inci maddesinin birinci fıkrası; *“Ticaret borsaları, bu Kanunda yazılı esaslar çerçevesinde borsaya dahil maddelerin alım satımı ve borsada oluşan fiyatlarının tespit, tescil ve ilanı işleriyle meşgul olmak üzere kurulan kamu tüzel kişiliğine sahip kurumlardır.”* hükmünü ve

aynı Kanunun ‘Borsanın görevleri’ başlıklı 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendleri ise sırasıyla; “a) Borsaya dahil maddelerin, borsada alım satımını tanzim ve tescil etmek”, “b) Borsaya dahil maddelerin borsada oluşan her günlük fiyatlarını usulü dairesinde tespit ve ilan etmek” hükümlerini amirdir. Anılan hükümler gereğince fiyatlar, ticaret borsalarında olduğundan; Malatya Ticaret Borsası kotasyonuna dahil olan kayısının fiyatı, Borsada serbest rekabet ortamında oluşmakta ve oluşan fiyatlar anılan Borsanın web sitesinde günlük olarak ilan edilmekte; ayrıca günlük, haftalık, aylık ve yıllık fiyat bültenleri yoluyla kamuoyuna duyurulmaktadır. Dolayısıyla; Bakanlığımın, ticaret borsalarının kotasyonuna dahil maddelerin fiyatlarının belirlenmesi konusunda herhangi bir yetki ve sorumluluğu bulunmamaktadır.